

We Lwowie, dnia 14. listopada 1899

Aleg. 32

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia dalszej seryi okręgów sanitarnych w r. 1900.

Wysoki Sejmie!

Na zasadzie postanowień ustawy z dnia 2. lutego 1891. Nr. 17. Dz. ust. i rozp. kraj. Wydział krajowy ma zaszczyt przedstawić Wys. Sejmowi wnioski co do dalszego pomnożenia okręgów sanitarnych w roku 1900.

Z uchwalonych przez Wys. Sejm dnia 2. marca b. r. do LS. 666 piętnastu okręgów a to: w Bobowy, Świątnikach górnych, Wielopolu, Sędziszowie, Rożnowie, Horożanie Wielkiej, Kozłowie, Sieniawie, Krzeszowicach, Andrychowcie, Radomyślu, Uściu Zielonem, Warężu, Rymanowie i Pistyniu, pozostało jeszcze trzy nieobsadzone t. j. w Sędziszowie, Horożanie Wielkiej i Andrychowcie a to z powodu potrzeby dopełnienia pewnych formalności, zażądane przez Wydział krajowy przed zatwierdzeniem odnośnych nominacji lekarzy okręgowych.

Z seryi zaś okręgów dawniej utworzonych wakuje obecnie dziesięć a mianowicie: w Kozowej, Dzikowie Starym, Probuźnie, Gwoźdzczu, Kurowicach, Tuchołce, Żabiu, Boryni, Nowem Siole i Mościskach, a to częścią z powodu opróżnienia, przeważnie zaś dla braku kompetentów.

W sprawie obsadzenia okręgu w Mościskach z powodu ewentualnej zmiany siedziby na Hussaków nie otrzymaliśmy jeszcze opinii ze strony c. k. Namiestnictwa.

Wedle tabeli przedstawionej Wys. Sejmowi przy sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 26. października 1898 do l. 59.167 utworzono po koniec roku 1898 sto okręgów sanitarnych w 59 powiatach. Po doliczeniu zaś uchwalonych a wymienionych wyżej 15-tu okręgów wyniesie liczba okręgów z końcem roku 1899, 115 w 64 powiatach.

W sprawozdaniu powyższem przedstawił Wydział krajowy obszerne daty i szczegóły o istniejących okręgach, ich działalności, tudzież o zarządzeniach, jakie wydane zostały w kierunku należytego spełniania zadań tej instytucji.

W wykonaniu tych zarządzeń przedkładają obecnie lekarze okręgowi w okresach półrocznych sprawozdania ze swych czynności i spostrzeżeń poczynionych przy pe-ryodycznych objazdach gmin do okręgu przydzielonych.

Szczegóły tych sprawozdań, o ile rozchodzi się o usunięcie wadliwości i usterek sanitarnych przez c. k. Władze polityczne, komunikowane bywają bezzwłocznie c. k. Namiestnictwu, po odpowiednich zarządzeniach ze strony Wydziałów powiatowych co do tych spraw, które należą do zakresu działania Władz autonomicznych.

Jak to dalej z otrzymanych relacji Wydziałów powiatowych wynika, uchwalone zostały z funduszków ubogich pewne kwoty na zakupno lekarstw dla ubogich chorych gmin należących do danego okręgu.

Lekarstwa te wydawane bywają lekarzom okręgu z aptek miejscowych na podstawie asygnat Wydziału powiatowego, dla obdzielania niemi chorych, których ubóstwo wiarygodnie stwierdzonem zostało.

Na potrzebę wyznaczenia pewnych choćby drobnych kwot na zakupno leków dla ubogich zwrócił uwagę Wydział krajowy okólnikiem z d. 26. października 1898 l. 59.167, wychodząc z zapatrywania, iż pomoc lekarzy okręgowych okazałaby się iluzoryczną w wypadkach, gdzie chory z powodu istotnego ubóstwa nie jest w stanie zakupić sobie przepisanego lekarstwa.

W załatwieniu sprawozdań Wydziałów powiatowych zaopiniowanych przez c. k. Namiestnictwo, które w ciągu roku bieżącego przedłożone zostały, przedstawia Wydział krajowy Wys. Sejmowi wniosek na utworzenie w r. 1900 następujących okręgów sanitarnych:

w Chorostkowie pow. Husiatyn obok istniejącego w Probuźnie,
w Chocimierzu pow. Tłumacz obok istniejących w Ottynii i Niżniowie,
w Majdanie pow. Kolbuszowa obok istniejącego w Sokołowie,
w Osieku pow. Biała obok istniejącego w Buczkowicach, nadto
w Ryglicach pow. Tarnów, który nie ma jeszcze okręgów,
w Łyścu pow. Bohorodczany obok istniejącego w Bohorodczanach,
w Rajtarowicach pow. Sambor obok istniejącego w Łące, wreszcie
w Lipnicy murowanej pow. Bochnia obok istniejących w Łapanowie i Ujściu Solnem.

Co do czterech ostatnich okręgów a to w Ryglicach, Łyścu, Rajtarowicach i Lipnicy murowanej nie otrzymaliśmy wprawdzie dotąd opinii c. k. Rady zdrowia; ze względu atoli na usilne domagania Wydziałów powiatowych w tym kierunku zamieścił Wydział krajowy okręgi powyższe w niniejszej propozycji w przekonaniu, iż odnośne opinie jeszcze przed upływem roku bieżącego nadesłane nam zostaną przez c. k. Namiestnictwo.

Oprócz wyżej wymienionych weszły jeszcze sprawozdania i wnioski na utworzenie okręgów sanitarnych w Makowie i Jordanowie powiatu Myślenickiego, do których odnoszą się również petycje tych gmin przekazane Wydziałowi krajowemu do zbadania uchwałą Wys. Sejmu z dnia 8. marca b. r. l. 568.

Wywiązując się z powyższego polecenia Wydział krajowy ma zaszczyt zwrócić uwagę, iż w powiecie Myślenickim istnieją już trzy okręgi sanitarne a mianowicie:

w Myślenicach, Sułkowicach i Rabce, i że fundusze powiatu nie wystarczają nawet przy obecnej liczbie tych okręgów na pokrycie plac lekarzy, skutkiem czego fundusz krajowy przyczyniać się musi na ten cel subwencją przewidzianą §. 12 ustawy.

W sprawozdaniu o okręgach sanitarnych złożonem w roku zeszłym, które Wys. Sejm do wiadomości przyjął raczył, oświadczył się Wydział krajowy zasadniczo przeciw

tworzeniu na razie większej liczby po nad trzy okręgi w powiecie, zanim organizacya okręgów we wszystkich powiatach przeprowadzoną nie zostanie a utworzone dotąd okręgi obsadzone będą siłami lekarskimi.

Oświadczenie to oparł Wydział krajowy na postanowieniu §. 4. ustawy: „iż tworzenie okręgów sanitarnych postępować ma stopniowo w miarę rozporządzalnych „sił lekarskich i z uwzględnieniem stosunków finansowych powiatów „i kraju“.

Gdy atoli z uchwalonych dotąd okręgów z dawniejszej seryi jeszcze dziesięć wakuje, z drugiej strony zaś pomnożenie okręgów po nad trzy w jednym powiecie obciążyłyby zbyt fundusze powiatów i kraju, Wydział krajowy sądzi, iż utworzenie w powiecie myślenickim czwartego względnie piątego okręgu odłożyć należałoby do czasu wprowadzenia okręgów we wszystkich powiatach, względnie po utworzeniu tychże w okolicach i powiatach, w których stosunki sanitarne są najbardziej niekorzystne, a następnie w powiatach posiadających dopiero po jednym lub dwa okręgi.

Powiaty zaś nie posiadające jeszcze okręgów są następujące:

Brzozów, Dąbrowa, Gorlice, Kamionka, Krosno, Limanowa, Mielec, Nowy Sącz, Pilzno, i Tarnów (ten ostatni atoli objęty już niaiejszem sprawozdaniem o utworzenie okręgu w Ryglicach).

Z tych powodów Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie niniejsze do wiadomości.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do utworzenia w roku 1900 dalszej seryi okręgów sanitarnych a mianowicie:

w Chorostkowie, Chocimierzu, Majdanie, Osieku, tudzież w Ryglicach, Żyścu, Rajtarowicach i Lipnicy murowanej.

III. Sejm zatwierdza wstawiony do preliminarza budżetu krajowego na rok 1900 pod Rubr. V. wydatków kredyt w wysokości 40.000 zł., na pokrycie ryczałtów podróży dla lekarzy okręgowych i subwencye dla powiatów przewidziane §. 12. ustawy z d. 2. lutego 1891. N. 17. Dz. ust. i rozp. kraj. tak dla istniejących jak i nowo utworzyć się mających okręgów sanitarnych w roku 1900.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni m. p.

Sprawozdawca

Dr. Franciszek Horszard m. p.

Członek Wydziału krajowego.

